

Samanaikaisista vaaleista aiheutuva lisätyö

KVAAL 28.11.2024 § 33

475/00.00.00.00/2024

Lisätiedot:

kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento, puh. 050 354 0121
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Ensi keväänä samanaikaisesti toimitettavat alue- ja kuntavaalit tulevat aiheuttamaan runsaasti lisätyötä jo normaalisti työläisiin kuntavaaleihin verrattuna. OM:n vaalikirjeen liitteessä 1 on tuotu esiin eräitä näkökohtia vuoden 2025 alue- ja kuntavaaleista.

Alla tuodaan esiin tähän mennessä hahmotetut isommat haasteet Kauniaisissa.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen

Vaalilain 15 §:n mukaan ehdokas ei voi olla vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä, eikä ehdokas tai hänen puolisonsa, lapsensa, sisaruksensa tai vanhempansa voi olla vaalitoimikunnan jäsenenä tai varajäsenenä. Monet aiemmin vaalitoimielimissä mukana olleet saattavat olla ehdokkaina, mistä johtuen voi olla haasteellista saada asetettua riittävästi varajäseniä erityisesti vaalilautakuntiin.

Vaalimainostelineiden riittävyys

Telineitä asennetaan vierekkäin erikseen aluevaaleja ja erikseen kuntavaaleja varten. Ryhmille varataan yksi mainosruutu / vaalikohtainen teline. Viime kuntavaaleissa (2021) oli Kauniaisissa ehdolla 8 puoluetta ja aluevaaleissa (2022) taas 16 ehdokasryhmää (puolueita + yhteislista).

Ennakkoäänestyksen toimittaminen

Ennakkoäänestys järjestetään taas kaupungintalon aulatilassa. Äänestysprosessi on todennäköisesti huomattavasti hitaampi kuin muissa vaaleissa samanaikaisten vaalien luonteesta sekä ehdokasmäärästä johtuen. Hitautta tulee esiintymään äänestäjän äänestäessä äänestyskopissa sekä erityisesti äänestyksen rekisteröintipisteellä. Tarkoitus on lisätä rekisteröintipisteiden määrää yhdellä sekä lisätä vaalitoimitsijoiden määrää (5–6 jokaisessa vuorossa). Käytännössä tarvitaan aiempaa isompi määrä vaalitoimitsijoita. Rekrytointi on aloitettu.

Laitosäänestyksen toimittaminen

Äänestysprosessi tulee luonnollisesti olemaan hitaampi myös laitoksissa. Laitosäänestäjien määrän vähennettyä on kuitenkin oletettavaa, ettei tämä tule vaikuttamaan resurssointiin. Äänestäjän kotipaikan selvittämistä varten tullaan tarjoamaan vaalitoimikunnalle mobiiliäänioikeuskyselyn käyttöä, tarvittaessa teknisen avustajan avulla.

Ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastaminen

Äänestysasiakirjojen määrän oletetaan olevan noin kaksinkertainen aiempiin kuntavaaleihin verrattuna. Lisähaastetta tuo myös se, että

ennakkoäänestysasiakirjat pitää lajitella sekä vaalikohtaisesti, että Kauniaisille ja muille keskusvaalilautakunnille kuuluville. Edellä mainitut seikat aiheuttavat merkittävästi lisätyötä ja hitautta ennakkoäänestysasiakirjojen tarkastamiseen. Alustava suunnitelma on huolehtia tästä lisähenkilökunnalla (vaalitoimiston henkilökunnan lisätyön sijaan).

Äänestyskoppien määrä

Ennakkoäänestyksessä ei ole tilaa erillisille vaalikohtaisille äänestyskopeille ja toisaalta vaalipäivänä äänestyskoppien määrässä olisi haasteita näin meneteltäessä. Kaupungin vuonna 2021 hankkimat uudet äänestyskopit ovat kuitenkin sen verran isot, että ehdokaslistojen arvioidaan mahtuvan ainakin riittävän hyvin.

Vaalilautakuntien työ vaalipäivänä

Vaikka äänestysprosessi tulee vaalipäivänäkin olemaan tavanomaiseen verrattuna hitaampi, arvioidaan, että 5 jäsenestä, 5 varajäsenestä ja 2 vaaliavustajasta muodostuvat vaalilautakunnat selviävät tehtävästään. Lautakunnille tullaan tilaamaan OM:n valmistuttamia pahvisia kokoontaitettavia violetin värisiä vaaliurnia, jolloin alue- ja kuntavaalien äänestysliput tulevat vaalipäivänä eroteltua toisistaan jo äänestyksen kuluessa. Alustavan laskennan voi suorittaa 5 hengen ryhmissä, jolloin lisäresurssija ei pitäisi tarvita. Vaaliluettelon täyttäminen vaatii kuitenkin aiempaa suurempaa tarkkuutta ja vaalipöytäkirjan täyttäminen voi myös olla tavallista monimutkaisempi.

Keskusvaalilautakunnan suorittama laskenta vaalipäivänä (ennakkoäänent alustava laskenta ja mahdollisuuksien mukaan tarkastuslaskenta)

Laskettavana on oletettavasti kaksinkertainen määrä ääniä edellisiin kuntavaaleihin (3984 ennakkoäänestystä) ja aluevaaleihin (3106 ennakkoäänestystä) verrattuna. Vaalikuorten tekninen avaaminen voidaan suorittaa ennen varsinaisen laskentakokouksen alkua. Avaamiseen on hankittu kuortenavaaja. Laskenta on suunniteltu suoritettavan 4 hengen ryhmissä, ryhmien määrän ollessa 4. Keskusvaalilautakunnan (5 jäsentä + 1 varajäs.) ja vaalitoimiston (4 hlöä) lisäksi on rekrytoitava lisähenkilökuntaa (ainakin 6 hlöä). Laskennasta laaditaan erilliset ohjeet.

Keskusvaalilautakunnan suorittama tarkastuslaskenta vaalipäivän jälkeen

Tarkastettavana on ainakin alue- ja kuntavaalien vaalipäivän äänet. Koska todennäköisesti ei saada vaalipäivänä tarkastuslaskettua kaikkia ennakkoääniä, laskettavana voi olla peräti 12 eri ”nippua”. Suunnitelmien mukaan tarkastus tehtäisiin kolmessa 4 hengen ryhmässä. Tähänkin tarvitaan lisähenkilökuntaa (ainakin 5 hlöä).

Muilta osin ei ole hahmoteltu merkittäviä haasteita samanaikaisesti toimitettavista vaaleista, vaikka monen muunkin vaiheen oletetaan olevan tavanomaista työlämpi.

Kaupunginlakimies Lena Filipsson-Korento:

Keskusvaalilautakunta merkitsee asian tiedoksi.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.